



EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

DR. TELEGDY GERGELY

ÖRÖKLÉSI JOG ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK
10. olvasólecke

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Szegedi Tudományegyetem
Cím: 6720 Szeged,
Dugonics tér 13.
www.u-szeged.hu
www.szechenyi2020.hu



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

<p>Az olvasólecke tartalma:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kizárás• Kitagadás• Különlő házastárs kiesése• Tanulmányozandó gyakorlat• Felhasznált és ajánlott irodalom	 <p>20-25 perc</p>
--	---

A KIESÉSI OKOK III.

5. KIZÁRÁS

- Az örökgyó azt, aki törvényes örököse vagy azzá válhat, más személynek örökössé nevezésével vagy végrendeletben tett kifejezett nyilatkozattal kizárhatja a törvényes öröklésből. [Ptk. 7:29. § (1) bekezdés]
- az örökgyó végrendeletben megtett jognyilatkozata, amellyel a törvényes öröklésre jogosult örököst kötelesrésyre szorítja
- a kizárást nem kell indokolni
- TÖRTÉNHEZ:
 1. kifejezett kizárással
 - az örökgyó konkrétan megnevezi azt a személyt, akit nem szeretne örökösétül
 - relatív hatályú
 - csak a végrendeletben megjelölt személy kiesését eredményezi, a leszármazóját nem
 - ha a leszármazót is ki akarja zárni, őt is külön meg kell említenie
 2. mellőzéses (hallgatólagos) kizárással
 - más személy örökössé nevezésével
 - a nevezett személyen kívül - a nevezett vagyon tekintetében – az összes örököst, és azok leszármazóját is kiesettnek kell tekinteni
 - (BH1995. 34.) (BDT2007. 1581.) (BDT2020. 4125.)

6. KITAGADÁS

- a kitagadás a kötelesrésyre jogosult törvényes örökös számára azon legsúlyosabb jogkövetkezménnyel jár, hogy a kötelesrésyre jogosult a kötelesrésyre is kiterjedően kiesik az öröklésből, azaz az érvényesen kitagadott személy részére még kötelesrész sem jár.
- a kitagadás relatív hatályú

- főszabály szerint **csak a kitagadásban megjelölt személyt érinti, annak leszármazóira nem hat ki, csak abban az esetben, ha a leszármazóit is érvényesen kitagadja.**
- a leszármazó a kitagadott helyén a kötelesrész mellett még állagörökös is lehet
- aki kitagadás miatt kiesik az öröklésből, nem jogosult törvényes képviselőként a helyébe lépő személy örökségének kezelésére sem. Az ilyen vagyoni kezelésére a szülői vagyoni kezelésből kivont vagyoni kezelésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. [Ptk. 7:78. § (5) bekezdés]
- a kitagadás súlyos jogkövetkezményére figyelemmel **csak a törvényben meghatározott szigorú feltételek** megtartása esetén válthatja ki a kívánt joghatást:
 - **csak érvényes végintézkedés formájában történhet**
 - **csak a törvényben taxatívén meghatározott ok megjelölésével, azt indokolva történhet**
- **A kitagadási okok (Ptk. 7:78. §)**

Kitagadásnak van helye, ha a kötelesrészre jogosult

 1. az örökhagyó után öröklésre érdemtelen lenne;
 2. az örökhagyó sérelmére bűncselekményt követett el;
 3. az örökhagyó egyenesági rokonának, házastársának vagy élettársának életére tört vagy sérelmükre egyéb súlyos bűncselekményt követett el;
 4. az örökhagyó irányában fennálló törvényes tartási kötelezettségét súlyosan megsértette;
 5. erkölcstelen életmódot folytat;
 6. - akit végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték - a büntetését még nem töltötte ki;
 7. a tőle elvárható segítséget nem nyújtotta, amikor az örökhagyónak szüksége lett volna rá.
 8. A nagykorú leszármazót az örökhagyó a vele szemben tanúsított durva hálátlanság miatt is kitagadhatja.
 9. A szülőt az örökhagyó a sérelmére elkövetett olyan magatartás miatt is kitagadhatja, amely a szülői felügyeleti jog megszüntetésére ad alapot.
 10. Házastársát az örökhagyó házastársi köteletségét durván sértő magatartása miatt kitagadhatja.
- a kitagadás részletes szabályait ld. Kötelesrész 2. lecke

7. KÜLÖNÉLŐ HÁZASTÁRS KIESÉSE AZ ÖRÖKLÉSBŐL

- speciális kiesési ok a Ptk. 7:4. §-ában foglaltakon felül
- **két együttes feltétel kell fennálljon**
 1. az öröklés megnyílásakor a házastársak között életközösség nem állott fenn (objektív elem)
 2. az eset körülményeiből nyilvánvaló, hogy az életközösség visszaállítására nem volt kilátás (szubjektív elem)

- a kiesés **csak kérelemre vehető figyelembe**, tehát nem érvényesül az officialitás elve, hivatalból nem vizsgálható **az hivatkozhat**, aki a kiesés folytán maga örökölné, vagy a végintézkedéssel reá rótt kötelezettségtől vagy más tehertől mentesülne.

- **az életközösség megszakadása** egyébként *a házastárs végintézkedésen alapuló öröklésére is kihatással van* – a végrendelet hatálytalanságát eredményezheti, ez azonban nem kiesési ok. [ld. részletesen Végrendelet érvénytelensége és hatálytalansága lecke]
 - A házastárs vagy az élettárs javára az életközösség fennállása alatt tett végrendelet hatálytalan, ha az öröklés megnyílásakor az életközösség nem áll fenn, és az eset körülményeiből nyilvánvaló, hogy az életközösség visszaállítására nem volt kilátás és az örökhagyó nem akarta juttatásban részesíteni házastársát vagy élettársát. [Ptk. 7:46. §]

TANULMÁNYOZANDÓ GYAKORLAT:**BH1995. 34.****A végrendelet értelmezésénél irányadó szempontok.**

Nem helytálló a felpereseknek az az álláspontja, hogy a végrendelet azért érvénytelen, mert nem tartalmazza a hagyaték tárgyát. A hagyaték tárgyainak részletes felsorolása ugyanis nem szükségszerű eleme a végrendeletnek. Az alperesek javára történt rendelkezés egyértelműen kifejezésre juttatja azt az örökhagyói szándékot, hogy hagyatékában nem kívánta a törvényes öröklés érvényesülését. A részítélet indokolása kiemelte, hogy a végrendelet értelmezésénél a bíróságnak úgy kell eljárnia, hogy az örökhagyó akarata a lehetőség szerint a legmesszebbmenően érvényre jusson, a végrendelet érvényes legyen és hatályban maradjon. A végakarát értelmezésénél nemcsak a végrendelet tanalmát lehet figyelembe venni, hanem egyéb olyan tényeket is, amelyek az örökhagyói akaratra fényt deríthetnek. Az adott esetben a kihallgatott tanúk vallomása alátámasztotta az örökhagyónak azt a végrendeletből is kitűnő akaratát, hogy az alpereseket kívánja hagyatékából részesíteni. Mindezek alapján megállapítható, hogy az örökhagyó a felpereseket a köteles részt meghaladóan a törvényes öröklésből kizárta.

BDT2007. 1581.

I. Öröklési szerződésben az örökhagyó halála esetére szólnak nemcsak azokról az ingó és ingatlan dolgokról rendelkezhet, amelyek a halála pillanatában tulajdonjoga áll fenn, hanem mindazokról a vagyoni eszközökről, jogosultságokról és követelésekről is, amelyek a halála pillanatában a vagyonához tartoztak. Az öröklési szerződésben az örökhagyó tartásának ellenszolgáltatása olyan vagyontárgy is lehet, amely kötelmi jogcímen fennálló követelést testesít meg.

II. Az öröklési szerződés megkötésének időpontja a megállapodás létrejötte, amikor a felek a szerződést aláírták. Ezt követően - ha az okiratot a végrendelező nem a két tanú együttes jelenlétében írta alá - a tanúk aláírására a törvény nem szab határidőt. A szerződő felek részéről a későbbi időpontban az aláírásuk sajátjukkénti elismerése és a tanúk által történő aláírás nem eredményezi sem új, sem módosított szerződés létrejöttét, hanem az eredeti öröklési szerződés alaki szempontból ekkor válik perfektté.

BDT2020. 4125.

Ha az örökhagyó a tulajdonában álló ingatlanra ingyenes (szívességi) juttatásként a leszármazója lakásvásárlása érdekében felvett banki kölcsönhöz dologi biztosítékot (zálogjog) enged, utóbb a kötelesrészre jogosult igénye szempontjából a kötelesrész alapja az ingatlanak az ingyenesen nyújtott biztosíték értékcsökkentő hatása nélkül számított értéke. A kötelesrész alapját a leszármazó által ténylegesen felhasznált tartozás nem csökkenti.

[37] Az örökhagyó végrendeletében örökösévé lányát, helyettes örökösévé (unokáját) az alperest nevezte, így a II. r. és a III. r. felperesek (az örökhagyó fiának gyermekei) a mellőzések kizárására (az alperes végrendeleti örökössé nevezésére) figyelemmel csak kötelesrészre tarthatnak igényt.

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK:

1. Milyen formában kerülhet sor kizárásra?
2. Hasonlítsa össze legalább 3 szempont alapján a kizárást és a kitagadást?
3. Kiterjed-e a kötelesrészt a kizárás?
4. Házastárs kiesését mi eredményezheti?

FELHASZNÁLT ÉS AJÁNLOTT IRODALOM:

1. Vékás Lajos: Öröklés jog, Eötvös József Könyv- és Lapkiadó Bt., Budapest, 2014. I., III. és IV. rész
2. Vékás Lajos/Gárdos Péter (szerk.): Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez, Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2019 Hetedik könyv I., III. és IV. rész (Vékás Lajos)
3. Wellmann György (szerk.): Polgári jog. Az új Ptk. magyarázata I/VI. Bevezető és záró rendelkezések - Az ember mint jogalany - Öröklési jog, HVG-Orac, Budapest, 2014. Hetedik könyv, Első, Harmadik és Ötödik rész (Orosz Árpád)
4. Osztovits András (szerk.): A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja, Budapest, Opten Kft., 2014. Első, Harmadik és Ötödik rész (Fabó Tibor és Anka Tibor)
5. *A Polgári Törvénykönyv magyarázata, CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest, 2007., LI., LII. és LVIII. fejezet (Sóth Lászlóné és Gellért György)*

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.
Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE